

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/320/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7115203856
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marianna Hrabovecká
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7115203856.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti P. A. nar. XX.XX.N. I. A. nar. XX.X.N. a C. A. nar. XX.X.N. zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Prešove, Slovenská č. 87, Prešov na návrh otca C. A. nar. X.X.N. bývajúceho v Č. S. U. Č.. N. C. P. F. A. zastúpeného LAWS, s.r.o. so sídlom Rajská 7, Bratislava proti matke C. A. rod. S. nar. X.X.N. bývajúcej v H. F. M. N. zastúpenej Advokátskou kanceláriou Vašiv & Partners s.r.o., Vrátna č. 28, Košice v konaní o návrhu otca na nariadenie návratu maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Košice I zo 4. mája 2015 č.k. 18P 27/2015-133 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa uznesením zo 4. mája 2015 č.k. 18P 27/2015-133 nariadil, aby odporkyňa (matka) C. A. nar. X.X.N. navrátila maloleté deti P. A. nar. XX.XX.N., I. A. nar. XX.X.N. a C. A. nar. XX.X.N. do miesta a pod jurisdikciu ich obvyklého pobytu v Českej republike v lehote 15 dní od právoplatnosti uznesenia. V prípade, že odporkyňa v uvedenej lehote maloleté deti nevráti do miesta a pod jurisdikciu obvyklého pobytu v Českej republike, je navrhovateľ (otec) oprávnený po uplynutí tejto lehoty maloleté deti prevziať na území Slovenskej republiky za účelom ich vrátenia do miesta a pod jurisdikciu ich obvyklého pobytu v Českej republike. V prípade návratu odporkyne (matky) do Českej republiky spolu s maloletými deťmi je navrhovateľ (otec) povinný zabezpečiť im primerané ubytovanie na svoje náklady až do rozhodnutia príslušného súdu v Českej republike o úprave rodičovskej zodpovednosti voči maloletým deťom. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

Proti tomuto uzneseniu podala včas odvolanie matka maloletých detí s poukazom na ust. § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p. z dôvodu, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne vec posúdil. Zdôraznila, že výkon opatrovníckeho práva nebol otcom realizovaný, pretože od r. 2010 sa zdržiaval v spoločnej domácnosti len veľmi sporadicky a v auguste 2012 opustil spoločnú domácnosť. Maloleté deti ostali žiť s ňou a hoci umožnila styk otcovi s deťmi neobmedzene a denne, otec to využíval minimálne len raz za dva týždne, hoci býval neďaleko. Bola na materskej dovolenke a nemala prostriedky na výživu seba, ani detí, otec prestal platiť nájom za byt a prispieval výživné 218 € mesačne, ktoré na jej naliehanie zvýšil na 255 €. V auguste 2013 po ukončení materskej dovolenky dostala z firmy rodičov otca výpoveď a na jar 2013 jej otec zobral firemné auto. Z dôvodu nemožnosti splácania vysokého nájomného a vysokého dlhu bola nútená aj s deťmi presťahovať sa 1.12.2013 do lacnejšieho bytu, v ktorom sa rovnako dostala do dlhu na nájomnom, pre ktorý jej bola daná výpoveď z bytu. Hľadala si zamestnanie, avšak bez praxe a s tromi maloletými deťmi nemali o ňu zamestnávateľa záujem ani na neprestížnych a slabo platených pozíciách. Bola odkázaná často na pomoc cudzích osôb, často jej pomáhal napríklad sused. Z uvedeného vyplýva, že otec porušoval svoje povinnosti rodiča, keď sa o deti nestaral osobne, ani im neumožnil životnú úroveň primeranú jeho možnostiam, tieto vystavil hmotnej núdzi, kedy nemali prostriedky ani na jedlo, lieky a oblečenie v tom čase. Vyjadrila názor, že otec týmto svojím konaním

spoločne s jeho rodičmi naplnil skutkovú podstatu trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa Trestného zákona. Za daného stavu preto nemožno hovoriť o vykonávaní opatrovníckeho práva v zmysle článku 13 Haagského dohovoru, na čo súd vo svojom odôvodnení uznesenia nijako nereflektoval. Rovnako zdôraznila okolnosti súvisiace so súhlasom otca s premiestnením maloletých detí, keď 27.8.2012 sa aj v prítomnosti jeho rodičov dohodli, že by bolo najlepšie pre ňu odcestovať aj s maloletými deťmi na Slovensko a to čím skôr, pretože v septembri mal najstarší syn P. nastúpiť do školy, ale ona v tom čase ešte odísť nechcela. V telefonickom rozhovore 15.8.2012 otec jej navrhol, aby odišla aj s deťmi na Slovensko, na výživu ktorých bude platiť 7.000 Kč a nájom v Českej republike bude platiť do novembra 2012. Rovnako rodičia z otcovej strany sa vyjadrili, že nebudú na výživu vnúčať ďalej nijak prispievať. Keď musela v októbri 2012 narýchlo odcestovať z rodinných dôvodov, vysťahoval zariadenie bytu, vypovedal nájom bytu a prestal ho platiť. Dňa 28.10.2014 bola prostredníctvom Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže vykonaná mediácia medzi ňou a otcom, avšak na rozdiel súdu, ktorý len stroho skonštatoval, že táto mediácia nepriniesla žiaden úspech, je jasne preukázané, že obsahom dohody o riešení sporu mediáciou, ako bola pripravená na podpis na základe výsledkov rokovania pred zamestnancami Centra bolo to, že otec súhlasí s premiestnením detí na Slovensko výmenou za to, že ona sa zriekne vyživovacej povinnosti otca voči maloletým deťom. Otec následne zistil, že práva na výživné na maloleté deti sa nemožno platne vzdať a následne štyri mesiace po odchode detí podal v decembri 2014 predmetný návrh zjavne s cieľom naďalej mať možnosť podmieňovať súhlas limitovaním výživného. Konštatovala, že sa rozhodla odísť s deťmi na Slovensko nie kvôli nezhodám s otcom alebo z pomsty, či pre iný podobný dôvod, ale preto, že v Čechách nedokázala pre deti vytvoriť podmienky, ktoré by boli v ich záujme. Rodinu a citové zázemie pre deti v Českej republike nepovažuje za také, ktoré by zodpovedalo ich zdravému vývoju a návrat detí do tohto prostredia, ktoré je možné označiť až ako „neľudské“ by pre ne znamenalo minimálne psychickú ujmu. V tejto súvislosti poukázala aj na záver kolízneho opatrovníka, že je v záujme detí ostať s matkou na Slovensku, k čomu sa priklonil aj psychológ E. V.. Pokiaľ by odišla s deťmi do Českej republiky, opäť by nemala zabezpečené základné podmienky pre svoju existenciu, na základe čoho nemožno od nej takýto krok žiadať. Ako to vyplýva z vykonaného dokazovania (správa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov) je nepochybné, že deti majú vytvorené pevné citové väzby na ňu, ktorá sa od malička o ne osobne starala a vytvorila citové zázemie, pričom deti v Českej republike boli vystavené hmotnej núdzi a otec, ako aj jeho rodina sa o ne zaujímala okrajovo. S otcom detí nežijú v spoločnej domácnosti tri roky, počas ktorých sa im venoval minimálne a už predtým bola starostlivosť o deti výhradne jej záležitosťou. Výsledkom je, že deti s otcom nemajú vybudovaný pevný citový vzťah, a preto sa vyjadrili, že bývať s ním nechcú. Otec mal v minulosti možnosť vytvoriť deťom potrebné podmienky, avšak toto nevyužil. Vytkla konajúcemu súdu, že nezdôvodnil, na základe čoho dospel k záveru, že po návrate detí do Českej republiky sa situácia zmenila a deti by už neboli vystavené ujme. Rovnako sa nezaoberal ani najlepším záujmom maloletých detí a nútené prikázanie detí otcovi, ktorý ich od r. 2012 vystavoval hmotnej núdzi v úsilí doslova ich vyštváť na Slovensko, deťom by nepochybne spôsobilo fyzickú a psychickú ujmu. Zarážajúco pôsobí údiv súdu nad tým, ako si nemohla nájsť zamestnanie v Českej republike, keď krátko na to sa zamestnala v H., čo priamo úmerne súvisí s tým, že má oporu a pomoc v domácnosti a so zabezpečením starostlivosti o deti v čase, keď sa venovala hľadaniu zamestnania alebo bola nútená ostať v práci dlhšie, keď jej pomáhala aktívne rodina. Vyjadrila názor, že súd mal prihliadnuť na názor mal. P. a mal. I., ktoré sa zhodne vyjadrili, že chcú ostať bývať s mamou a predstava, že by bývali u otca a jeho novej priateľky, sa im nepáči. Súd len povrchne zhodnotil, že maloleté deti nemôžu pochopiť zmysel konania a môžu byť ňou ovplyvňované. Ak má súd pochybnosti, stále má možnosť maloleté deti vypočúť sám alebo zabezpečiť ich výpoveď iným vhodným spôsobom, prípadne znalcom. Vyjadrila názor, že súd hrubo pochybil, keď sa vo svojom rozhodnutí vôbec neriadil ust. článku 13 Haagského dohovoru, neprihliadol na skutkové pomery a okolnosti tohto osobitného prípadu, nezohľadnil záujem maloletých detí a nezohľadnil ustanovenia Európskeho dohovoru a rozhodol v rozpore s judikatúrou ESLP. Súd pri rozhodovaní nevzal do úvahy dlhoročné správanie sa otca, ktorý nejavil záujem o výchovu a hmotné zabezpečenie maloletých detí a ktorý ani pre svoje mimomanželské vzťahy a sklon k alkoholizmu nepredstavuje záruku toho, že by sa o svoje deti vedel riadne starať. Výpovede otca si odporujú a sú nevierohodné, keď v konaní pred súdom v Q. uviedol, že nemal na výživné a v predmetnom konaní deklaruje, že nemá problém bývať vo vile s plochou 700 m² a túto v krátkom čase zariadiť. Súd nezobral do úvahy momentálnu situáciu detí v mieste ich terajšieho pobytu v H. a nevážil ani riziko toho, aký vplyv by mal na nich návrat do Českej republiky. Rovnako nezobral do úvahy vyjadrený názor maloletých detí, ani názor psychológa a kolízneho opatrovníka, ktorí odporučili, aby zostali bývať na Slovensku so svojou matkou. Ako vyplynulo z dokazovania, obavy otca o adaptáciu detí v novom prostredí a s vyučovacím jazykom slovenským, sú nedôvodné, nakoľko šetrením kolízneho opatrovníka bol preukázaný opak.

Najlepším záujmom maloletých detí v tomto prípade je nepochybne zostať bývať s ňou na Slovensku. Tiež uviedla, že otcovi v styku s maloletými deťmi nijako nebránila ani počas pobytu v Českej republike, ani po presťahovaní do H. a argument otca, že cestovanie za deťmi do H. raz za niekoľko týždňov je finančne náročné, je absurdný už z toho dôvodu, že naposledy takýto presun absolvoval súkromným lietadlom svojich rodičov. Otec má v P. firmu, do ktorej kvôli pracovným povinnostiam v minulosti bez problémov dochádzal každý týždeň a je zrejmé, že možnosť resp. nemožnosť styku otca s deťmi závisí len od jeho vôle. Z týchto dôvodov navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil a návrh v celom rozsahu zamietol. Písomným podaním adresovaným odvolaciemu súdu 21.8.2015 oznámila, že Okresný súd Q. rozsudkom zo 7.7.2015 sp.zn. 15C 371/2013 zveril maloleté deti P., I. a C. po dobu pred i po rozvoде manželstva rodičov do jej starostlivosti a otcovi uložil povinnosť platiť výživné pre každé dieťa a tiež povinnosť uhradiť nedoplatky na výživnom za predchádzajúce obdobie. Žiadala, aby pri rozhodovaní o navrátení maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu prihládol odvolací súd na význam skutočností a výrokov uvedených v rozsudku Okresného súdu Q.. Zdôraznila, že z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Q. je možné vyvodiť, že ak sa o úprave pomerov k maloletým deťom pre dobu pred i po rozvoде manželstva rodičov na domovskom súde rozhodlo, nie je dôvod, aby boli deti navrátené späť do Českej republiky.

Otec maloletých detí vo vyjadrení k odvolaniu zdôraznil, že všetky matkou uvádzané tvrdenia sú nepravdivé, špekulatívne, priam naplňujúce skutkové znaky trestného činu krivého obvinenia a žiadnym relevantným spôsobom nepreukazujú tvrdenie matky, že nemal o maloleté deti od r. 2010 javiť záujem. V tejto súvislosti poukázal na vyjadrenie matky k výzve o návrat maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu z 12.3.2015, kde konštatovala, že otec berie maloleté deti každý druhý víkend (piatok až nedeľa), boli s otcom v októbri 2014, počas vianočných prázdnin 2014, ako aj počas polročných prázdnin vo februári a deti sú v jeho spoločnosti rady. Správa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v H. obsahuje vyjadrenie mal. P. a mal. I., že s otcom si telefonujú, chodia na výlety, chcú k nemu chodiť na prázdniny a majú rady oboch rodičov. Vzhľadom na uvedené je nepochybné, že matka v žiadnom prípade nepreukázala, že by svoje opatrovnícke právo vo vzťahu k maloletým deťom nevykonával a ak by s ním nemali vytvorené väzby, potom by neprezentovali svoj kladný vzťah k nemu tak, ako to vyplýva z dokazovania. Tvrdenia matky sú protichodné, keď na jednej strane vo svojich podaniach vyjadruje, že o maloleté deti javil záujem nielen on, ale aj jeho rodičia a v odvolaní tvrdí, že nevykonával opatrovnícke právo, lebo o deti nejavil záujem, rovnako ani jeho rodina, teda tvrdenia matky sú zbytočne máťuce a zavádzajúce. Takisto tvrdenie, že nemal byť sám schopný zabezpečiť každodennú starostlivosť o deti, či vyslovený názor naplnenia skutkovej podstaty týrania blízkej, resp. zverenej osoby považuje za špekulatívne, účelové a v žiadnom rozsahu nepreukázané, teda jednoznačne irelevantné. Zdôraznil, že bol nútený opustiť spoločnú domácnosť z dôvodu snahy uchrániť maloleté deti od neustálych hádok, ktoré medzi ním a matkou maloletých detí vznikali, ale ani táto skutočnosť neznamenaala ukončenie starostlivosti alebo záujmu z jeho strany vo vzťahu k maloletým deťom, čo nakoniec uvádza aj matka maloletých detí v odvolaní. Uviedol, že matke oznámil minimálne štyri mesiace dopredu, že prestane uhrádzať nájomné v novembri 2012, teda mala dostatok času na to, aby zabezpečila nájom primeraný svojim príjmom. Vo vzťahu k príjmom matky uviedol, že v období jún - august 2012 mala príjem zo skráteného pracovného pomeru (B. spol. s r.o.), poberala aj rodičovský príspevok a on jej dával výživné 6.000 Kč. Z výpovede matky tiež vyplýva, že po tom, čo dostala výpoveď zo zamestnania v auguste 2013, poberala dva mesiace podporu v nezamestnanosti 8.642 Kč, ďalšie dva mesiace 6.648 Kč a posledný mesiac 5.900 Kč a dostala odstupné za tri mesiace. Z toho vyplýva, že situácia matky nebola taká zlá, ako opisuje, alebo úmyselne vystavila maloleté deti nebezpečenstvu hmotnej núdze. Matka úplne ignoruje skutočnosť, že bola zamestnaná v spoločnosti jeho rodičov, s čím boli spojené okrem príjmu z pracovnoprávneho pomeru aj výhody spočívajúce v možnosti využívania automobilu vo vlastníctve tejto spoločnosti pre potreby matky v neobmedzenom rozsahu (t.j. aj pre potreby maloletých detí) a využívania mobilného telefónu a vzhľadom na to, že došlo zo strany zamestnávateľa k ukončeniu zamestnaneckého pomeru, bolo nepochybné, že tieto hnutelné veci vo vlastníctve bývalého zamestnávateľa matky nemohli ostať v jej držbe a užívaní. Matka mala teda viacero príjmov, a to zo zamestnaneckého pomeru a s ním spojené nepeňažné benefity, rodičovský príspevok, výživné pre maloleté deti a neskôr trojmesačné odstupné a podporu v nezamestnanosti. V súvislosti s nemožnosťou nájdania si práce na území obvyklého pobytu dal do pozornosti súdu, že matka predložila päť emailov, ktoré mali svedčiť o tom, že si aktívne hľadala zamestnanie, ale neúspešne. Zdôraznil, že z obdobia, keď bola evidovaná na úrade práce pochádzala jedna aktívna snaha matky o nájdanie si práce, všetky sú štylizované nereprezentatívne, nemajú pripojený životopis (prípadne motivačný list), ani pri jednej emailovej správe nie je potvrdené doručenie adresátovi alebo vyznenie o tom, že s uchádzačom (matkou) budú

alebo nebudú ďalej pokračovať vo výberovom konaní, resp. samotné pozvanie na výberové konanie na príslušnú pozíciu. Tieto tvrdenia matky preto považuje taktiež za zavádzajúce, zmätočné a v súvislosti s predmetom právnej veci irelevantné. Považuje za absurdné, že neustále je spor o to, ako sa údajne o maloleté deti nestaral, nejavil o ne záujem, pričom podobné tvrdenia odzneli zo strany matky aj na adresu jeho rodičov napriek tomu, že je evidentné, či už on alebo jeho rodičia, nielenže zabezpečovali ich spolužitie ako manželov, ale poskytovali túto podporu aj potom, ako on opustil spoločnú domácnosť, ktorú zdieľal s matkou detí, rovnako matka úplne opomína rekonštrukciu nehnuteľnosti za pomoci jeho rodičov. Nepopiera starostlivosť matky o maloleté deti počas manželstva, predovšetkým osobnú, ale je neprípustné, aby on bol považovaný za osobu, ktorá nevykonáva svoje opatrovnícke právo a ktorá údajne nemá záujem o maloleté deti. Takisto dal do pozornosti, že je logické, že ako aktívny zamestnanec, podnikateľ a osoba vyvíjajúca snahu o rekonštrukciu nehnuteľnosti, ktorá mala slúžiť na účely zabezpečenia potrieb rodiny, do ktorej spadá matka s maloletými deťmi, nemôže 24 hodín denne každý deň v týždni prejavovať voči maloletým deťom osobnú starostlivosť, ktorá však nie je jedinou formou vykonávania rodičovských práv a povinností voči maloletým deťom, resp. vykonávanie jeho opatrovníckeho práva vo vzťahu k deťom. Rovnako dal do pozornosti súdu, že pokiaľ by si tak ako uvádza matka, svoju vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k deťom neplnil a nejavil o ne svoj záujem už od r. 2010, čím by boli deti jeho konaním tak vážne poškodené a súčasne celková situácia by bola tak neznesiteľná, ako opisuje matka, vyvstáva otázka, prečo potom podala návrh na úpravu rodičovských práv a povinností až v auguste 2012 a aj napriek jeho snahe dohodnúť sa na podmienkach starostlivosti o maloleté deti vrátane výšky výživného, túto snahu ignorovala a je otázne, či sa potom vyššie uvedeným konaním práve matka nedopustila porušenia svojich rodičovských práv a povinností vo vzťahu k deťom. Zdôraznil, že bolo jednoznačne preukázané, že svoje opatrovnícke právo v čase premiestnenia maloletých detí matkou mimo krajinu ich obvyklého pobytu vykonával. Matka ignoruje skutočnosť, že v tomto súdnom konaní sa nejedná o úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom, ale zjavne nezvláda uniesť svoje dôkazné bremeno v predmetnej právnej veci a neustále ignoruje skutočnosť, že maloleté deti boli z krajiny svojho obvyklého pobytu premiestnené matkou neoprávnené. K údajnému súhlasu s premiestnením maloletých detí mimo krajinu obvyklého pobytu uviedol, že dohadovaniu (27.8.2012), ktorému predchádzali iné rozhovory, zjavne nemohlo dôjsť k dohode, keďže v uvedenom čase matka ešte nechcela odísť, ako to vyplýva aj z obsahu jej odvolania, teda ide o ďalší zavádzajúci výrok matky, ktorý sama neguje. Z pohľadu prístupu matky k vyriešeniu otázok (styk s deťmi a platenie výživného) a dosiahnutia relevantnej dohody v predmetnej veci, považuje tvrdenie matky o tom, že mal údajne dať súhlas na premiestnenie maloletých detí na územie iné, ako je krajina ich obvyklého pobytu a tiež následné marenie rokovaní za irelevantné, špekulatívne a zavádzajúce. Za rovnaké považuje aj tvrdenie matky, že ona mala záujem mediačnú dohodu podpísať a že jej neuzatvorenie je dôvodom jeho správania. Dal do pozornosti súdu, že na predmetnej dohode absentuje jeho podpis rovnako, ako podpis matky. Čo sa týka údajného nútenia matky, aby opustila s maloletými deťmi územie Českej republiky a to nepriamym spôsobom z jeho strany a zo strany jeho rodiny, tieto vyjadrenia považuje takisto za irelevantné a účelové, ktoré nie sú žiadnym relevantným spôsobom preukázané a hlavne sú nepravdivé. Matkou uvádzané citácie sú vytrhnuté z kontextu, z ktorých preto nie je možné jednoznačne určiť jeho názor, ale takisto ani postoj a vyjadrenia matky, z dôvodu čoho vzniká nebezpečenstvo skreslenia významu jednotlivých vyjadrení a celkového postoja oboch zúčastnených strán. Vzhľadom na uvedené je absolútne neprípustné, aby matkou uvádzané tvrdenia údajne vyslovené ním, preukazovali udelenie súhlasu s premiestnením maloletých detí do krajiny inej ako je krajina ich obvyklého pobytu. Je nepochybné, že zakaždým podmieňoval odchod maloletých detí z krajiny ich obvyklého pobytu doriešením aj ďalších podstatných otázok s tým súvisiacich (styk s deťmi a platenie výživného na nich). Podľa tvrdení matky, mal odstúpiť od predmetnej mediačnej dohody po rade právnik a vyslovuje predpoklad, že sa tak malo stať kvôli nedoriešenej otázke financií a výživného. Tieto tvrdenia matky považuje za dohady a špekulácie. V prvom rade kvôli tomu, že vždy podmieňoval udelenie súhlasu vyriešením konkrétnych otázok a takisto písomnou formou prípadnej dohody. V ďalšom rade z dôvodu, že úplne absentuje prepis vyjadrení matky. Dôvod, že dohoda v písomnej forme nebola zo strany zúčastnených strán uzatvorená, pritom nemusí byť len na jeho strane - je evidentné, že sa chcel nielen dohodnúť, ale mať to aj v súlade s právnym poriadkom Českej republiky, ale táto jeho požiadavka nebola splnená (ani podľa právneho poriadku Slovenskej republiky nie je možné sa práva dopredu vzdať). Mediačná dohoda mala byť výsledkom zmierlivého konania a takisto mala spĺňať podmienku súladu s platným právnym stavom a je absurdné, aby bola výsledkom takéhoto konania dohoda v predloženej znení. V žiadnom prípade sa nejedná o absenciu jeho snahy vyriešiť vzniknutú situáciu. Práve skutočnosť, že sa na príslušný orgán obrátil ako prvý, jednoznačne preukazuje opak. Je však neprijateľné, aby nemohol využiť svoje právo rozhodnúť sa, či pristúpi k takejto dohode alebo nie,

najmä, ak je v rozpore s platným právnym stavom. Bez opatrnosti poukázal na to, že ide o neplatné ustanovenie, a to aj napriek tomu, že by sa podľa predkladanej dohody matka vzdala práva na výživné len do doby, kým budú upravené rodičovské práva a povinnosti. V predmetnom konaní bolo jednoznačne preukázané, že do dnešného dňa nedal matke súhlas na premiestnenie maloletých detí mimo krajiny ich obvyklého pobytu a jej tvrdenia v tejto súvislosti sú irelevantné v celom rozsahu. K tvrdeniu matky o nebezpečenstve, že by návrat maloletým deťom spôsobil fyzickú alebo psychickú ujmu uviedol, že sú vyjadrenia matky špekulatívne, nepravdivé a účelové a nijakým relevantným spôsobom ani jedným zo svojich vyjadrení toto nebezpečenstvo nepreukázala. Dokonca, v súvislosti, že maloleté deti majú v dôsledku jeho prístupu mať s ním vážne narušené väzby a vzájomnú dôveru, bolo už vyššie v texte preukázané, že ide o nepravdivé tvrdenia matky (vyjadrenie detí, že ocka majú rady, že sa na neho tešia a pod., takisto jeho záujem a prístup k maloletým deťom - trávenie spoločného času, spoločný kontakt, ktorý prebiehal nielen na území Českej republiky, ale aj po premiestnení maloletých detí na územie Slovenskej republiky). Jediné, čo sa maloletým deťom P. a I. nemá pozdávať je, že má mať novú priateľku. Takisto boli vyvrátené v predmetnom konaní tvrdenia matky, že ani starí rodičia t.j. jeho rodičia, nemali prejavovať záujem a starostlivosť o maloleté deti. Svoju vyživovaciu povinnosť voči deťom plnil aj po odchode zo spoločnej domácnosti v r. 2012 a práve matka bezdôvodne nevykonala kroky zamedzujúce tomu, aby sa maloleté deti dostali do ponižujúceho postavenia (nebola ochotná sa dohodnúť na podmienkach starostlivosti o maloleté deti do času, kedy v predmetnej veci rozhodne príslušný súd, napriek tomu, že minimálne štyri mesiace dopredu jej oznámil, že sa nebude podieľať na uhrádzaní nájmu, čo sa absolútne nedotklo plnenia povinnosti platiť výživné na maloleté deti, ktoré časom zvýšil, matka neprijala potrebné opatrenia na zamedzenie vzniku ponižujúcej situácie pre maloleté deti). Matka v odvolaní vyjadruje názor, že by nemalo byť správne, keby boli maloleté deti jemu zverené. Konštatoval, že v predmetnom súdnom konaní ide o navrátenie maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu, keďže tieto boli premiestnené do inej krajiny neoprávnene, nie o úpravu rodičovských práv a povinností rodičov k maloletým deťom, ale matka úplne ignoruje, čo je skutočným predmetom tohto konania. V predmetnom konaní boli poskytnuté ním záruky vo vzťahu k maloletým deťom aj voči matke, bola jednoznačne preukázaná špekulatívnosť a nepravdivosť tvrdení matky a maloleté deti by sa mali vrátiť do im známeho prostredia, keďže v ňom pred ich premiestnením z krajiny obvyklého pobytu dlhodobo žili a má za to, že návrat maloletých detí nepredstavuje nebezpečenstvo spôsobenia ich fyzickej alebo psychickej ujmy. K odvolaniu matky „súd len veľmi povrchno zhodnotil, že podľa neho maloleté deti nemôžu pochopiť zmysel konania a môžu byť tiež ovplyvňované matkou“, súhlasil s názorom súdu v plnom rozsahu a názor matky považuje za irelevantný, nakoľko aj samotné správanie a vyjadrovanie matky smeruje k tomu, že sama má problém rozlíšiť, čo je v skutočnosti predmetom tohto súdneho konania. Názor matky „okolnosti prístupu otca a jeho rodiny k deťom opísané vyššie pritom obsahujú dostatok príčin, pre ktoré ovplyvňovanie matkou pravdepodobne nebolo potrebné“ konštatoval, že tento výrok matky znie prinajmenšom podozrivo a podporuje jeho názor, že konanie matky v predmetnej právnej veci vrátane jej vyjadrení je v prevažnej miere špekulatívne, zavádzajúce a účelové, najmä ak sama mnohokrát si vo svojich vyjadreniach protirečí. Matka rozporuje jeho tvrdenie týkajúce sa finančnej náročnosti cestovania za maloletými deťmi do H., ktoré má byť absurdné, keďže naposledy takýto presun absolvoval súkromným lietadlom svojich rodičov a uviedol, že snažil sa spraviť maloletým deťom zážitok, rozhodol sa vypožičať na tento účel lietadlo a je absurdné považovať tento postup za obvyklý a bežne využívatel'ný práve minimálne z dôvodu finančnej náročnosti. K problematike nájmu opäť uviedol, že ide o nehnuteľnosť vo vlastníctve jeho matky a nie je vylúčené, že aj pri zariadení tejto nehnuteľnosti budú mu opäť nápomocní rodičia. Záverom zdôraznil, že v predmetnej právnej veci ide o nápravu situácie, kedy jeden z rodičov neoprávnene premiestnil maloleté deti do inej krajiny ako je krajina ich obvyklého pobytu, nie o úpravu rodičovských práv a povinností. Je nepochybné, že ako otec maloletých detí vykonával a stále vykonáva opatrovnícke právo, súhlas na premiestnenie maloletých detí z krajiny obvyklého pobytu neudelil a nebezpečenstvo, že by návrat maloletých detí spôsobil im fyzickú alebo psychickú ujmu nevzniká, keďže s ním a jeho rodičmi maloleté deti majú citové väzby a prostredie, do ktorého majú byť navrátené, je im známe. Žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Kolíznym opatrovníkom maloletých detí sa k odvolaniu matky nevyjadřil.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa odseku 2 cit. zák. ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolačný súd preskúmal uznesenie súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a vo vzťahu k výrokom o nariadení návratu maloletých detí do miesta a pod jurisdikciu ich obvyklého pobytu v Českej republike do 15 dní od právoplatnosti uznesenia, práva otca, v prípade, ak matka v uvedenej lehote maloleté deti nenavrátia do miesta a pod jurisdikciu ich obvyklého pobytu v Českej republike, prevziať maloleté deti na území Slovenskej republiky po uplynutí súdom určenej lehoty za účelom ich vrátenia do miesta a pod jurisdikciu ich obvyklého pobytu v Českej republike a povinnosti otca zabezpečiť primerané ubytovanie matke a maloletým deťom na svoje náklady až do rozhodnutia príslušného súdu v Českej republike o úprave rodičovskej zodpovednosti voči maloletým deťom, dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil, v súlade s § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo, ako aj všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, odôvodnenie rozhodnutia je presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje, preto uznesenie podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil a podľa ods. 2 tohto ustanovenia sa v odôvodnení obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Vo vzťahu k odvolacej argumentácii matky odvolací súd konštatuje, že tieto tvorili jej obranu už na súde prvého stupňa, s ktorými sa súd prvého stupňa v napadnutom uznesení dostatočne vypořiadal. Odvolací súd však považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že z právnej úpravy týkajúcej sa predmetu konania citovanej v napadnutom uznesení súdu prvého stupňa vyplýva jej základný cieľ, a to zaistenie bezodkladného návratu detí protiprávne premiestnených alebo zadržovaných v niektorom zmluvnom štáte. Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za protiprávne vtedy, ak ním dôjde k porušeniu práva starostlivosti o dieťa, ktoré má osoba, inštitúcia alebo ktorýkoľvek iný orgán podľa právneho poriadku štátu, v ktorom malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním. To však za predpokladu, že toto právo starostlivosti o dieťa (opatrovnícke právo) bolo v dobe premiestnenia alebo zadržania skutočne vykonávané alebo by bolo takto vykonávané, keby nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Potrebné je však zdôrazniť, že v tomto konaní súd nerozhoduje ani o výchove a výžive detí, ani o styku rodičov s deťmi, ale výlučne o tom, či bude dieťa do miesta obvyklého pobytu vrátené alebo nie. Pokiaľ dôjde k protiprávnemu premiestneniu alebo zadržaniu dieťaťa a pokiaľ je podaný rodičom návrh na vrátenie dieťaťa do jedného roku od protiprávneho zadržania alebo premiestnenia, musí súd nariadiť vrátenie dieťaťa do miesta jeho obvyklého pobytu. Túto povinnosť nemá len vtedy, ak je daná niektorá z výnimiek uvedených v článku 13, prípadne článku 20 Dohovoru. Navyše článok 11 Nariadenia zároveň stanovuje, že pri rozhodovaní o návrhu na vrátenie dieťaťa je výnimka z povinnosti nariadiť návrat dieťaťa stanovená v článku 13 písm. b/ Dohovoru obmedzená na minimum, pretože aj pri existencii okolností predvídaných v tomto ustanovení musí súd nariadiť vrátenie dieťaťa, pokiaľ boli prijaté vhodné opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. Podľa článku 2 ods. 11 Nariadenia pojem „neoprávnené premiestnenie alebo zadržanie“ znamená premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa, ak: a/ je porušením opatrovníckeho práva nadobudnutého rozsudkom, zo zákona alebo dohodou, ktorá má právne účinky podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním a b/ za predpokladu, že v čase premiestnenia alebo zadržania sa toto opatrovnícke právo aj vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa bolo takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Opatrovnícke právo sa považuje za vykonávané spoločne, ak na základe rozsudku alebo zo zákona jeden nositeľ rodičovských práv a povinností nemôže rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa bez súhlasu druhého nositeľa rodičovských práv a povinností. Podľa článku 2 ods. 9 Nariadenia pojem „opatrovnícke právo“ zahŕňa práva a povinnosti súvisiace s osobnou starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa. Vychádzajúc z vyššie uvedených článkov Nariadenia pod miestom obvyklého pobytu dieťaťa na účely konania o jeho navrátení treba rozumieť miesto, kde dieťa bývalo na základe zhodnej vôle rodičov (vykonávajúcich spoločne opatrovnícke právo) bezprostredne pred protiprávnym premiestnením alebo zadržaním (uznesenie NS SR 6Cdo 1/2013). Právny záver o neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní detí vyžaduje teda splnenie troch predpokladov, a to existenciu opatrovníckeho práva, výkon opatrovníckeho práva v čase premiestnenia alebo zadržania a to buď spoločne alebo samostatne a porušenie opatrovníckeho práva.

Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa nepochybne vyplynulo, že rodičia maloletých detí vykonávali opatrovnícke právo spoločne bezprostredne pred premiestnením, resp. zadržaním detí na území Slovenskej republiky v Českej republike, na ktorom závere nemení nič ani skutočnosť, že rodičia maloletých detí nežili v spoločnej domácnosti od augusta 2012, nota bene právo starostlivosti o maloleté deti (opatrovnícke právo) bolo v dobe premiestnenia skutočne vykonávané v Českej

republike a bolo by takto vykonávané naďalej, keby nedošlo k premiestneniu maloletých detí do Slovenskej republiky. Odvolací súd zdôrazňuje, že obvyklý pobyt maloletých detí sa skúma výhradne v období bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, pričom dĺžka pobytu pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním a po ňom sa v súvislosti s určením obvyklého pobytu detí zásadne neporovnáva. Faktické zadržiavanie detí na území Slovenska ich obvyklý pobyt nezakladá. Súd prvého stupňa správne skúmal opatrovnícke právo k maloletým deťom podľa článku 3 a článku 5 písm. a/ Dohovoru a to podľa právneho poriadku štátu, na území ktorého mali deti svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred ich zadržaním. V zmysle uvedenej právnej úpravy je teda potrebné skúmať, či rodič, ktorý premiestnil deti z krajiny obvyklého pobytu alebo ich neoprávnenne zadržiaval mimo krajiny obvyklého pobytu tak mohol urobiť bez súhlasu druhého rodiča alebo bez rozhodnutia súdu alebo iného správneho orgánu a zároveň, či v čase premiestnenia alebo zadržania detí sa opatrovnícke právo aj skutočne vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne alebo by sa bolo vykonávalo, ak by k premiestneniu alebo zadržaniu nedošlo. Z právnej úpravy rodinnoprávných vzťahov, ktoré v Českej republike upravuje zákon č. 94/1963 Zb. o rodine v platnej znení vyplýva, že rodičovská zodpovednosť je súhrn práv a povinností pri starostlivosti o maloleté dieťa zahrňujúca najmä starostlivosť o jeho zdravie, jeho telesný, citový, rozumový a mravný vývoj, pri zastupovaní maloletého dieťaťa, pri správne jeho majetku (§ 31 ods. 1). Rodičovská zodpovednosť patrí obom rodičom (§ 34 ods. 1). Ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach pri výkone rodičovskej zodpovednosti, rozhodne súd (§ 49). Z uvedeného teda nepochybne vyplýva, že obaja rodičia majú vo vzťahu k maloletým deťom rovnaké práva a povinnosti, o podstatných veciach týkajúcich sa maloletých detí musia rozhodovať spoločne a pokiaľ sa nedohodnú, rozhodne súd. Obaja rodičia detí teda majú zo zákona opatrovnícke právo k deťom s tým, že ani rozhodnutím súdu o zverení detí do starostlivosti niektorého z rodičov nenadobúda ani jeden z rodičov samostatné opatrovnícke právo vo vzťahu k rozhodnutiu o pobyte maloletých detí (uvedená práva úprava je totožná s úpravou rodičovských práv a povinností v Slovenskej republike). V tejto prejednávanej veci teda nevznikli žiadne pochybnosti o tom, že obaja rodičia boli v čase zadržania maloletých detí na území Slovenskej republiky nositeľmi opatrovníckeho práva, t.j. práva a povinností súvisiacich so starostlivosťou o maloleté deti a ani jeden z nich nemohol samostatne rozhodnúť o mieste pobytu detí, resp. o jeho zmene bez súhlasu druhého. V tomto prípade matka detí nepreukázala, že otec s trvalou zmenou miesta pobytu detí z Českej republiky na Slovensko súhlasil, hoci jej táto povinnosť vyplýva z článku 13 písm. a/ Dohovoru. V tomto prípade k dohode rodičov o premiestnení detí na Slovensko nedošlo a keďže matka nedisponovala súhlasom otca ani rozhodnutím súdu o nezhode rodičov v podstatných veciach týkajúcich sa maloletých detí, teda trvalou zmenou pobytu detí, došlo jej svojvoľným rozhodnutím k porušeniu opatrovníckeho práva otca k maloletým deťom a neoprávnenému zadržiavaniu maloletých detí mimo obvyklého pobytu detí.

Súd prvého stupňa sa pri rozhodovaní o návrhu otca na nariadenie návratu maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu dôsledne riadil článkom 11 Nariadenia a pri posúdení veci riadne skúmal podmienky stanovené v článku 11 ods. 4, podľa ktorého súd nemôže odmietnuť návrat dieťaťa podľa článku 13 písm. b/ Haagského dohovoru, ak sa preukázalo, že sa vykonali primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany dieťaťa po jeho návrate. V tejto súvislosti odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že pri aplikácii článku 13 písm. b/ Dohovoru sa v rámci Európskej únie prednostne použije článok 11 Nariadenia, ktorého vzťah k Dohovoru je komplementárny (I.ÚS 114/08), čo v konečnom dôsledku znamená, že pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu je výnimka z povinnosti nariadiť návrat stanovená v článku 13 písm. b/ Dohovoru obmedzená na minimum, pretože aj napriek existencii okolností predvídaných v tomto ustanovení musí súd nariadiť navrátenie dieťaťa, pokiaľ boli prijaté vhodné opatrenia k zaisteniu ochrany dieťaťa po jeho návrate. Nariadenie je záväzné ako celok a je priamo použiteľné v členských štátoch podľa Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a jeho cieľom je zabezpečiť rovnakú právnu ochranu pre deti všetkých štátov Európskej únie. Z uvedeného dôvodu preto v prípade únosového konania v rámci členských štátov EÚ nie je osobne potrebné skúmať sociálnu a právnu ochranu maloletých detí v tom ktorom z členských štátov. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v tomto prípade neexistuje žiadne vážne nebezpečenstvo, že by návrat detí ich vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ich inak priviedol do nezniesiteľnej situácie. Súd prvého stupňa napokon v záujme komplexnej ochrany práv maloletých detí a matky podmienil návrat maloletých detí splnením primeraných záruk, keď uložil otcovi povinnosť zabezpečiť matke a maloletým deťom na svoje náklady primerané ubytovanie až do rozhodnutia príslušného súdu v Českej republike o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom, prípadne rozvodu manželstva. Zisťovanie názoru maloletých detí v súvislosti s návratom do miesta obvyklého pobytu tak Dohovoru, ako aj Nariadenie podmieňuje dosiahnutím veku a stupňa vyzretosti, v ktorom je vhodné ich názory zohľadniť. V tomto

prejednávacom prípade mal mal. P. 9 rokov, mal. I. 8 rokov a mal. C. 4,5 roka. Vzhľadom na vek maloletých detí je celkom zjavné, že mentálna vyspelosť detí nie je na úrovni, v ktorej by bolo možné čo i len predpokladať, že by boli schopné pochopiť predmet konania (čo robí problém častokrát osobám dospelým a práva znalým) a vôbec chápať pojem návratu do miesta obvyklého pobytu a to aj s poukazom na tú skutočnosť, že v konaní o návrat maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu sa nerieši zásadne otázka úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. Zjavne ani matka nezisťovala názor detí v čase, keď sa rozhodla s nimi trvale zotrvať v Českej republike.

K argumentácii matky v priebehu konania na súde prvého stupňa ako aj v odvolaní odvolací súd dodáva, že vybočuje z rámca predmetu tohto konania a v prevažnej miere sa týka okolností podstatných pre rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, v rámci ktorého súd skúma, u ktorého z rodičov sú lepšie podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o maloleté deti, či nie sú podmienky pre striedavú osobnú starostlivosť, akým spôsobom je potrebné upraviť styk detí s rodičom, ktorému nebudú zverené do osobnej starostlivosti a ako má ktorý z rodičov prispievať na výživu maloletých detí. Zmyslom Dohovoru a Nariadenia práve je, aby maloleté deti boli v čo najkratšom čase vrátené do krajiny obvyklého pobytu a pod jurisdikciu štátu obvyklého pobytu za účelom urýchleného začatia alebo pokračovania v konaní o úprave rodičovských práv a povinností k deťom. Z tohto pohľadu je potom potrebné vykladať aj najdôležitejšiu zásadu, ktorou sa riadia všetky konania týkajúce sa maloletých detí, ktorou je najlepší záujem dieťaťa. Komplikovanie a predlžovanie konania o návrate maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu, čím dochádza k ponechaniu detí v členskom štáte, do ktorého boli neoprávnene premiestnené alebo sú v ňom neoprávnene zadržované, nemôže byť potom v ich najlepšom záujme. Z týchto dôvodov ani odvolací súd nezistil potrebu vykonania ďalších dôkazov v súlade s odvolacím návrhom matky. Odvolací súd tiež dodáva, že rozsudok Okresného súdu Q. zo 7. júla 2015 sp.zn. 12Nc 3395/2012-418, ktorým boli maloleté deti P., I. a C. zverené do starostlivosti matky nemá žiaden vplyv na konanie a rozhodnutie súdu o návrate maloletého dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.